

XVIII. međunarodni teološki simpozij „Antropološka i religiozna dimenzija žrtve“

Petak, 26. listopada 2012.

Drugi dan teološkoga simpozija molitvom je otvorio moderator prof. dr. sc. Mladen Parlov a potom je prof. dr. sc. Carmelo Dotolo, iz Rima, održao predavanje na temu „Dar i sloboda. Kristološka novost žrtve.“ Prof. Dotolo svoje je predavanje započeo pojmom žrtve tumačeći je u antropološkom i povijesnom kontekstu u općoj fenomenologiji religije da bi istaknuo kristološku novost žrtve koju je sabrao u dva pojma: dar i sloboda. Dar, kao pojam u kojem prevladava besplatnost i uzajamnost odnosa, što je projekt kršćanskog humanizma te sloboda, koja vodi do autentičnog ostvarenja čovjeka, pa čine uistinu kršćansku kvalitativnu razliku u poimanju žrtve.

Drugo jutarnje predavanje bilo je prof. dr. sc. Marijana Steinera iz Zagreba na temu „Kristova žrtva na križu i na našim oltarima.“ Započeo je predavanje govorom o žrtvi općenito i ustanovivši da su Isusova muka i smrt u unutarnjoj svezi s grijehom, istaknuvši kako nas patnja sama po sebi ne spašava, već samo ako je Kristova, kristolika, tj. izražaj njegove osobnosti. Nastavio je govorom o Posljednjoj večeri u kojoj se već događa Isusovo predanje. Kao spomen euharistija nije samo sjećanje, već posadašnjenje Kristove muke i smrti. Žrtva Crkve se razlikuje, ali je i istovjetna s Kristovom i postaje shvatljiva u poimanju korporativne osobnosti. Misa je pristup golgotske žrtve nama. U smislu nošenja svakodnevnog križa čitav je vjernički život misa i ne smije se sekularizirati.

Nakon kratke stanke uslijedio je drugi dio jutarnjeg programa koji je započeo predavanjem prof. dr. sc. Marijana Vugdelije iz Splita na temu „Narav Isusove žrtve prema poslanici Hebrejima.“ U kontekstu specifične, svećeničke kristologije poslanice Hebrejima, koja ističe tri vrste odnosa Kristove žrtve u odnosu sa starozavjetnim žrtvama, a to su sličnost, razlika i nadmoć, prof. Vugdelija je istaknuo da je Kristova žrtva prije svega bila egzistencijalno prinošenje samoga sebe Bogu. U tomu smislu vjernici su pozvani prinositi Bogu žrtve po uzoru na Krista – predanje samog sebe u poslušnosti i solidarnosti s drugim ljudima, u životu ljubavi.

Uslijedilo je predavanje dr. sc. Ante Akrapa iz Splita na temu „Holokaust – Golgota 20. st.“ Predavač je svoje predavanje osmislio u tri dijela: u prvom je govorio o određenju pojma, istaknuvši da je za stradanje Židova, uz pojam holokaust („žrtva paljenica“) važan i heb. pojam *šoa*, što znači pustošenje. U drugomu dijelu govorio je o različitim viđenjima filozofa o židovskom holokaustu s naglaskom na Søren Kierkegaarda, a u trećemu je iznio pregled židovske filozofske misli o holokaustu, zaključivši da

ovaj problem treba iz sfere teodiceje prebaciti u sferu psihologije i etike - holokaust poručuje da je teže vjerovati u čovjeka bez Boga.

Poslijepodnevni dio simpozija počeo je predavanjem doc. dr. sc. Gorana Karduma iz Splita pod naslovom „O žrtvi u pravcima suvremene psihologije“. Predavač je, slijedeći empirijska psihološka istraživanja, ustvrdio da je žrtva jedna od nužnosti za čovjekovu osobnost, nešto što je povezano sa stabilnošću i zadovoljstvom u ljudskim vezama te je istaknuo činjenicu da žrtva motivirana željom pomaganja rađa osjećaj sreće i zadovoljstva. Uz razne zanimljive psihološke analize i objekcije upozorio je i na lažne oblike žrtve, koji se nerijetko javljaju u interpersonalnim odnosima. Apelirao je na važnost afektivne dimenzije i na duhovnost, koja se eksplicira u optimizmu, samopoštovanju, osjećaju za smisao, svrhu, altruizam te na potrebu psihologijskoga savjetovanja radi kvalitetnog usmjerivanja vlastitih snaga.

Potom je uslijedilo predavanje prof. dr. sc. Matthiasa Scharera iz Innsbrucka i prof. dr. sc. Jadranke Garmaz iz Splita s naslovom „Žrtva u euharistijskoj katehezi: izbjegavati je, zatomljivati je ili se s njom solidarizirati?“. Predavači su zaključili da se u odnosu na žrtvu u euharistijskoj katehezi doista dogodila velika promjena, koja je najuže povezana ponajprije s distanciranjem od novoskolastičke kateheze, ali jednako tako i s novim utemeljenjem euharistije na Drugomu vatikanskom saboru. Unatoč golemim promjenama, koje su se dogodile u euharistijskoj katehezi, nakon Drugoga vatikanskog sabora te usprkos vrlo raširenu prešućivanju, tj. gotovo posvemašnjem iščezavanju žrtvenoga karaktera euharistije, novoskolastičko je gledište, barem kao određena vrsta negativne folije katoličkog identiteta i dalje vrlo prezentna kod nekih kritičara Crkve i religije, ističu autori.

Posljednje predavanje ovoga simpozija održao je prof. dr. sc. Anđelko Domazet na temu „Isusov žrtveni hod (prema knjizi Benedikta XVI. - *Isus iz Nazareta II. Od ulaska u Jeruzalem do uskrsnuća.*)“. U svom predavanju prof. Domazet je na temelju Papine knjige istaknuo kako, nasuprot modernom shvaćanju, Isusovo predanje zamjenjuje sve žrtve. Isusova poslušnost je nova žrtva koja obuhvaća sve nas. Revolucija biblijske teologije križa je u tomu da Bog prilazi čovjeku. Isusova žrtva je ljubeće sebedarje, proegzistencija. U kontekstu problematičnoga legalističkog shvaćanja otkupljenja, važno je prisjetiti se Isusovih izjava koje takvo shvaćanje dokidaju. Ne smije se odbaciti pojam žrtve zbog opasnosti nerazumijevanja, već treba potaknuti sakrificijalno shvaćanje žrtve kao darivanje samoga sebe.

Simpozij je zaključio dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, prof. dr. sc. Ante Vučković, tumačenjem fotografije uzete za simbol ovoga simpozija – spomenika žrtvama rata koji se nalazi na Ovčari, lik golubice te pozdravom svima koji su sudjelovali u ostvarenju ovoga teološkog simpozija.

Katarina Gugić
Mato Andrijević
Ivan Marić
Mislav Šaškorić